

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступниця директора з навчальної роботи
Олена МІШКУЛИНЕЦЬ
«01» вересня 2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 2.1 Логопедичні технології

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки фаховий молодший бакалавр
(назва освітньо-професійного ступеня)

галузь знань 01 Освіта /Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Відокремлений структурний підрозділ «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету».

Навчальна програма з дисципліни «Практикум з логопедії» для здобувачів освіти з галузі знань 01 Освіта /Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Розробники (укладачі) програми:

Заяць О.Т. – викладачка української мови та літератури, логопедії, «спеціаліст вищої категорії», « викладач-методист».

Програму схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів педагогіки, психології, методик дошкільного виховання та фізичної культури

Протокол № 1 від « 25 » серпня 2025 року

Завідувачка предметної (циклової) комісії викладачів педагогіки, психології, методик дошкільного виховання та фізичної культури

(підпис)

(Яна ФЕНЬОВ)
(прізвище та ініціали)

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету»

Протокол № 1 від « 25 » серпня 2025 р.

Голова

(підпис)

(Тетяна ІСАК)

(прізвище та ініціали)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Логопедичні технології» укладена згідно з навчальним планом ступеню фахового молодшого бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта. Програмою передбачено вивчення дисципліни у 6 семестрі. Робоча програма побудована на засадах особистісно-зорієнтованої парадигми освіти, враховуючи специфіку навчання у ЗВО III – IV рівнів акредитації за Європейською кредитно-трансферною системою. Дисципліна розглядається як складова змісту професійної підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти.

– Вивчення дисципліни «Логопедичні технології» передбачає формування умінь і навичок студентів опанувати різноманітними технологіями формування, корекції та розвитку мовленнєвої діяльності дітей раннього та дошкільного віку при різних мовленнєвих порушеннях, за допомогою педагогічних методик корекційного впливу, а також професійних практичних навичок, що необхідні для успішної логопедичної роботи. Цей матеріал у край важливий як для розуміння дитинства, дитячої психології, специфічних естетичних потреб дитини, так і для вироблення широкої педагогічної компетенції молодшої людини.

Мета курсу: ознайомити здобувачів освіти з логопедичними технологіями, інноваційними психокорекційними технологіями; комп'ютерними технологіями в корекції; новітніми прийоми подолання порушень усного мовлення; технологіями розвитку лексико-граматичних компонентів зв'язного мовлення (сінквейн, мнемотехніка, сторітеллінг). Формувати знання, уміння та навички організації логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями за допомогою інноваційних логопедичних технологій. Підготувати компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі дошкільної освіти, здатного на високому професійному рівні розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми дошкільної педагогіки, орієнтованого на подальшу фахову самоосвіту.

Завдання курсу:

- оволодівати сучасними знаннями, виконувати складні завдання в галузі логопедії;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати;
- розкрити особливості організації логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями із застосуванням логопедичних технологій;
- виробити практичні навички роботи з дітьми, засвоїти прийоми виявлення, корекції і попередження дефектів розвитку мовлення;
- розвивати уміння орієнтуватися у підборі ефективних методів і прийомів корекції, усунення дефектів мовленнєвих порушень;
- озброїти навичками самостійної організації логопедичного процесу.
- Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні

знати:

- поняття «логопедичні технології»;
- сучасні ефективні технології проведення корекційної роботи в логопедії;
- важливість інноваційного та індивідуального підходу в процесі корекційної роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку;
- сутність традиційних та інноваційних логопедичних технологій.

вміти:

- поєднувати у своїй професійній діяльності традиційні та інноваційні підходи при здійсненні корекційної роботи, спираючись на досвід педагогів-новаторів;
- розробляти та впроваджувати нововведення в корекційній роботі з дітьми-логопатами;
- створювати розвивально-корекційне середовище, використовуючи інноваційний дидактичний матеріал для навчання дітей з важкими порушеннями мовлення;
- створювати позитивний клімат у корекційно-педагогічному середовищі.
- Навчальна дисципліна передбачає такі компетентності: інтегральну, загальні та фахові.

Компетентності:

Інтегральна компетентність (КІ) – це здатність розв’язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми інноваційного та дослідницького характеру з логопедії у професійній діяльності, що передбачає застосування сформованих фахових компетентностей; нести відповідальність за результати своєї діяльності в системі взаємозв’язків на соціальному, культурному, економічному рівні.

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК1.Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення;

ЗК 2. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 3. Здатність ідентифікувати, формулювати та розв’язувати проблеми;

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

Фахові компетенції (ФК):

ФК 2. Здатність до розвитку мови, допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

ФК 7. Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Знання основних нормативно-правових документів, законодавчих актів України та наказів МОН України.

ПРН 2 Знання Базового компонента дошкільної освіти та чинних освітніх програм.

ПРН 4 Знання обов’язків, цінностей та чеснот педагога.

ПРН 7 Знання сфери навчання дітей дошкільного віку: пізнавальної, емоційної, психомоторної.

ПРН 15 Застосовувати знання та вміння для розв’язання завдань, пов’язаних з етапами педагогічного процесу.

ПРН 24 Оцінювати важливість і демонструвати здатність до самоосвіти та самовиховання.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Теоретичні основи логопедичних технологій

Тема 1. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення.

Мовлення як продукт психічної діяльності людини та результат складної взаємодії різних мозкових структур. Центральний і периферичний відділи мовленнєвого апарату. Участь дихального, фонаторного й артикуляційного відділів в утворенні мовлення.

Тема 2. Звуковимовні характеристики усного мовлення.

Звуки мовлення як умовні рефлекси. Утворення звуків мовлення. Класифікація звуків мови. Змінність звуків у мовленні.

Тема 3. Акустичні характеристики усного мовлення.

Механізм голосоутворення. Інтонація як складне явище, що включає в себе тон голосу, його тембр, інтенсивність або силу звучання голосу, паузу і логічний наголос, темп мовлення. Характеристика компонентів інтонаційної сторони мовлення, інтонаційних конструкцій.

Тема 4. Мовленнєвий онтогенез.

Розвиток звуковимови в онтогенезі. Закономірності розвитку голосової функції людини. Формування інтонаційної сторони мовлення і темпоритмічної організації мовлення в дошкільному віці. Розвиток лексико-граматичної сторони мовлення. Сенситивні періоди мовленнєвого розвитку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Логопедичні технології.

Тема 5. Технології логопедичного обстеження.

Визначення предмета, об'єкта, мети і завдань логопедичного обстеження. Етапи логопедичного обстеження. Обстеження загальної моторики, дрібної моторики рук, артикуляційної та моторики обличчя. Нейропсихологічний підхід до обстеження. Обстеження звуковимови, розуміння мовлення, фонематичного та інтонаційного сприйняття, складової структури слова, лексичного складу мови, граматичного складу мови (словотворення, б словозміни), зв'язного мовлення. Аналіз результатів обстеження. Особливості логопедичного обстеження при різних порушеннях мовлення. Аналіз немовленнєвих та мовленнєвих порушень. Диференційна діагностика дизартрії та дислалії.

Тема 6. Технології корекції звуковимови.

Етапи корекції звуковимови. Способи постановки звуку. Технологія постановки різних груп звуків. Особливості корекції звуковимови при дислалії, дизартрії, ринолалії. Розвиток фонематичних процесів. Використання логопедичних тренажерів, комп'ютерних програм. Формування звуко-складової структури слова.

Тема 7. Технології формування мовленнєвого дихання при різних порушеннях вимовної сторони мовлення.

Значення дихання в процесі мовлення. Формування правильного типу фізіологічного дихання. Формування спрямованого, тривалого повітряного струменя. Сучасні технології формування мовленнєвого дихання при заїканні, ринолалії, дизартрії. Парадоксальна дихальна гімнастика О. Стрельникової. Використання апарату В. Фролова. Використання комп'ютерних програм.

Тема 8. Технології корекції голосу при різних порушеннях вимовної сторони мовлення.

Технологія корекції голосу при ринолалії та дизартрії. Технологія формування навичок раціонального голосоподання і голосоведення при заїканні. Вправи для роботи над голосом. Використання комп'ютерних програм

Тема 9. Технології розвитку інтонаційної сторони мовлення.

Технологія формування розповідної, спонукальної і питальної інтонаційних структур. Особливості роботи над інтонаційною стороною мовлення при заїканні, дизартрії, ринології. Використання комп'ютерних програм. Технологія формування почуття ритму при заїканні. Використання логоритміки. Етапи роботи над темповими характеристиками при заїканні. Технологія роботи над ритмом при дизартрії.

Поняття саморегуляції. Аутогенне тренування в системі логопедичних занять. Значення арт-терапії у формуванні навичок мовленнєвої саморегуляції. Правила для вправ плавності мовлення.

Тема 10. Технології корекції темпо-ритмічної організації усного мовлення.

Обстеження дитини, яка не розмовляє. Особливості корекційної роботи з дітьми, що не розмовляють. Методика Новікової-Іванцової. Методика Грузінової. Методика Кравцової та Стахової.

Тема 11. Комп'ютерні технології в корекції мовлення.

Здоров'язбережувальні технології за О. Ващенко. Кінезіологічні вправи, вправи з використанням елементів біоенергопластики та Су. Використання ІКТ на логопедичних заняттях. Сенсорна інтеграція. Мнемотехніка. Камініці Марбл. Коректурні таблиці. Зображувальна яльність на логопедичних заняттях.

12. Рекомендована література

Базова

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови : підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. - Київ : Вища школа, 2007. – 542 с.
2. Гандзюк С. П. Весела логоритміка [Електронний ресурс] : метод. посіб. / С. П. Гандзюк. – Нетішин, 2019. – 85 с.
3. Дарда С. М. Корекційні заняття з логопедії в ДНЗ. У 2-х частинах [Електронний ресурс] : посібник. / С. М. Дарда. – Вид. 2-ге, без змін. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – Ч. 1. - 336 с.
4. Дарда С. М. Корекційні заняття з логопедії в ДНЗ. У 2-х частинах [Електронний ресурс] : посібник. / С. М. Дарда. – Вид. 2-ге, без змін. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – Ч. 2. - 200 с.
5. Дичківська І. М. М. Монтессорі: теорія і технологія : навч.-метод. посіб. / І. М. Дичківська, Т. І. Поніманська. - Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304 с.
6. Довідник учителя-логопеда : посібник / автор- упоряд. С. М. Лупиневич. - Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 112 с.
7. Істоміна Н. В. Використання ігор та вправ з логоритміки в структурі традиційних логопедичних занять [Електронний ресурс] : практ. посіб. / Н. В. Істоміна. – Житомир, 2024. – 32 с.
8. Комісарик М. Інноваційні технології в освітньо-корекційній роботі з дітьми з порушенням мовлення [Електронний ресурс] : метод. посіб. / М. Комісарик, К. Кузнецова, Р. Кушнірик. – Чернівці, 2024. – 56 с.

Допоміжна:

1. Комплексна оцінка розвитку дитини з мовленнєвими порушеннями [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / уклад. Л. А. Черніченко. – Умань : Візаві, 2022. – 142 с.
2. Кондратенко В. Заїкання: феноменологія та основні напрями реабілітації : навч. посіб. / В. Кондратенко, В. Ломоносов. – Київ : КНТ, 2006. – 70 с.

3. Конспект лекцій до дисципліни «Логоритміка» [Електронний ресурс] / розроб. Г. К. Кавііна. – Одеса, 2021. – 61 с.
4. Літовченко О. Заїкання у дітей: профілактика і корекція [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. Літовченко. – Одеса : ТОВ Лерадук, 2021. – 248 с.
5. Логопедичний практикум : навч. посіб. / за ред.. Х. В. Барни. – Мукачево : Карпатська вежа, 2011. – 205 с.
6. Логопедичні практикуми [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / уклад. Л. Д. Бегас. – Умань : Уманський державний педагогічний університет ім.. П. Тичини, 2016. – 123 с.
7. Логопедія (дислалія) [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / уклад. Д. М. Хрипун. – Умань : Візаві, 2023. – 200 с.
8. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків. У 2-х ч. : навч. посіб. / А. Я. Малярчук. – Київ : Літера ЛТД, 205. – Ч. 1. – 272 с.: іл.
9. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків. У 2-х ч. : навч. посіб. / А. Я. Малярчук. – Київ : Літера ЛТД, 205. – Ч. 2. – 184 с.: іл.
10. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків : навч. посіб./А. Я. Малярчук. – 2-ге вид. випр. та доп. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун»,1997.– 408 с.
11. Момот Т. Л. Пальчиками граємо – мову розвиваємо посібник / Т. Л. Момот. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 24 с.: іл.
12. Петренко Н. Формування мовленнєвої компетентності дошкільників із заїканням [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Н. Петренко. – Каміянець-Подільський, 2019. – 100 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальне і фронтальне опитування; оцінювання письмових завдань; самостійні роботи (перевіряються й оцінюються під час опитування та під час написання контрольних робіт, з урахуванням тем, які винесені на самостійну підготовку); дидактичне тестування; контрольні роботи; перевірка індивідуальних дослідницьких завдань; перевірка групових творчих завдань.

